

Kirjoittajat

Annette Arlander TeT, FM, on taiteilija, tutkija ja opettaja, joka kuuluu suomalaisen esitystaiteen/performanssitaiteen uranuurtajiin ja taiteellisen tutkimuksen edelläkävijöihin. Hän on valmistunut ohjaajaksi Teatterikorkeakoulusta 1981 ja teatteritaiteen tohtoriksi 1999. Arlander toimi esitystaiteen ja teorian professorina Teatterikorkeakoulussa vuosina 2001–13, taiteellisen tutkimuksen professorina Taideyliopistossa 2015-2016 ja vierailevana professorina Tukholman Taideyliopistossa. Hänen tutkimusintresseihinsä kuuluvat taiteellinen tutkimus, esitys tutkimuksena (performance as research), esitystutkimus, paikkakohtaisuus ja ympäristö. Hän taiteellinen työnsä keskittyy maiseman esityksellistämiseen liikkuvan kuvan ja äänitetyn puheen keinoin, performanssitaiteen, videon ja ympäristötaiteen rajamaastossa. Katso myös <https://annetearlander.com>

Liisa Byckling, FT, dosentti (venäläisen kulttuurin tutkimus), Helsingin yliopisto. Tutkija ulkomailla (Leningradin Teatteri-instituutti; Columbia University, New York; Department of Drama and Theatre Arts, Birmingham University; Wolfson College, Oxford University). Julkaissut kirjoja *venäjäksi*: *Mihail Tshehovin kirjeitä Mstislav Dobuzhinskillle (emigranttivuodet, 1938-1951)* (Helsinki University Press, 1992; 2. täyd. p. Pietari, 1994); *Mihail Tshehov länsimaiden teatterissa ja filmissä* (Pietari 2000, väitöskirja, Helsingin yliopisto, 560 s.); *Venäläisen sielun heijastus Pohjolan kuvastimessa. Suomen ja Venäjän kirjallisuus- ja teatterikontakteja XIX ja XX luvulla* (Pietari 2015). *Suomeksi*: *Keisariajan kulisseissa. Helsingin venäläisen teatterin historia, 1868 -1918* (Helsinki 2009). *Artikkeleita* suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, saksaksi, ranskaksi ja venäjäksi.

TaT **Laura Gröndahl** on teatteritieteen dosentti Helsingin yliopistossa. Hän on ensimmäiseltä ammatiltaan lavastaja-pukusuunnittelija ja on työskennellyt tässä tehtävässä vuosina 1983-2002. Hän on väitellyt Taideteollisessa korkeakoulussa 2004 ja julkaissut sen jälkeen lukuisia tieteellisiä artikkeleita kotimaisissa ja kansainvälisissä julkaisuissa. Dokumentaarisen teatterin lisäksi Gröndahl on tutkinut skenografian lähihistoriaa ja teatterin tekemisen käytäntöjen muuttumista. Hän on toiminut useissa opetus- ja tutkimustehtävissä Tampereen ja Lapin yliopistoissa, Aalto-yliopiston Taiteen ja suunnittelun korkeakoulussa, sekä tuntiopettajana Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa. Hän on myös *Nordic Theatre Studies* -journalsin nykyinen päätoimittaja.

Doctor of Arts Laura Gröndahl holds the title of docent (adjunct professor) of theatre studies at Helsinki University. Her first occupation was stage design and she acted as professional scenographer in 1983-2002. She received her doctoral degree at the University of Industrial Arts, Helsinki in 2004, after which she has published several scholarly articles in domestic and international journals. Besides documentary theatre, she has researched the recent history of scenography and the changes of theatre making practices. She has acted in various educational and

research posts at the universities of Tampere and Lapland, at the Aalto University School of Arts and Design, and as visiting lecturer at the Theatre Academy of the University of the Arts. She is also the current editor-in-chief of the journal *Nordic Theatre Studies*.

Hanna Helavuori, Teatterin tiedotuskeskus TINFOn johtaja. Kirjoittanut artikkeleita ohjaajantyyön tutkimuksesta, ohjaajan profession muodostumisesta, nykyteatterin esiintyjästä sekä nykykollektiivien emansipatorisesta poliittisuudesta. Helavuori on toimittanut alan julkaisuja ja tehnyt näyttelykäsikirjoituksia. Opettaa suomalaisen teatterin historiaa ja nykyteatterin historiaa Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa.

Marleena Huuhka, FM, on väitöskirjatutkija Tutkivan teatterityön keskuksella Tampereen yliopistossa. Hänen väitöskirjansa otsikko on "Towards a Material Politics of Intensity – Nomadic, Mimetic, and Anarchistic Assemblages of Becoming-Non-Human/Machine in Minecraft". Huuhkan tutkimusintressejä ovat videopelit sekä muut virtuaaliset esitysympäristöt, ei-inhimillisen esiintyisyys, nomadismi ja esitys vastarintana.

Liisa Ikonen toimii Aalto-yliopistossa Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun Elokvataiteen ja lavastustaiteen laitoksella näyttämölavastuksen professorina ja on Expanded Scenography tutkimusryhmän johtaja. Ikonen on espoolaisen HYPNOS-ryhmän (1993-2000) perustajajäseniä ja työskennellyt kiinnitettynä scenografiina Vaasan kaupunginteatterissa vuodesta 2002 alkaen.

Satu-Mari Jansson on kasvatustieteiden (aikuiskasvatustiede) tohtori, joka tutkii taidetta, teatteria ja draamaa oppimismuotoina. Satu-Mari työskentelee Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa tutkijatohtorina ArtsEqual-hankkeessa. Hän väitteli vuonna 2015 aiheesta "Teatteri ja draama työn oppimismuotoina" Helsingin yliopistoon. Väitöskirjan tuloksena syntyi uusi työyhteisöjen kehittämismenetelmä työyhteisöteatteri, jossa yhdistetään tutkimusta, kehittämistä ja teatterin keinoja.

Doctor of Education (Adult education) Satu-Mari Jansson researches art, theatre and drama as forms of learning. Satu-Mari works at the Theatre Academy of the University of the Arts Helsinki (TeaK) as a postdoctoral researcher for the ArtsEqual project. In 2015, she defended her dissertation "Theatre and drama as forms of learning in organisations" in University of Helsinki. Her dissertation resulted in a new organisational development method, workplace theatre, which combines research, development and theatrical methods.

Hanna Järvinen on Turun yliopiston kulttuurihistorian dosentti alanaan tanssihistoria. Hän työskentelee yliopistonlehtorina Esittävien taiteiden tutkimuskeskuksessa Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa ja vanhempana tutkijana Suomen Akatemian tutkimusprojektissa Kuinka tehdä asioita esityksellä?, jossa hän tut-

kii mm. esittävien taiteiden teos- ja tekijämäärittelyiden epistemologiaa. Hän on kirjoittanut tekijyydestä mm. kirjassa *Dancing Genius* (Palgrave Macmillan 2014).

Docent, lecturer at the Performing Arts Hanna Järvinen is a Senior Researcher in the Academy of Finland research project How to Do Things with Performance? She has analysed authorship in e.g. *Dancing Genius* (Palgrave Macmillan 2014) and is interested in the epistemology of work and authorship in the performing arts.

Helka-Maria Kinnunen on näyttelijä, käsikirjoittaja, teatteripedagogi ja teatteritaiteen tohtori. Hän on näytellyt ja ohjannut useissa suomalaisissa teattereissa sekä Yleisradiossa ja toiminut esittävän taiteen opetustehtävissä taidekorkeakouluissa. Taiteellisena tutkijana hän on erityisen kiinnostunut taiteellisten prosessien ennakoimattomasta kehkeytymisestä ja näiden tapahtumakulkujen tiheästä kuvaamisesta. Kinnunen toimii vuoden 2016 alusta Kajaanin Kaupunginteatterin johtajana.

FM, tohtorikoulutettava (JY) **Emilia Karjula** on kirjoittaja, kirjoittamisen tutkija ja -ohjaaja. Hän on hiljattain julkaissut artikkelin ”Ethnographies of Creative Writing” Graeme Harperin toimittamassa kokoelmassa *Exploring Creative Writing* (Cambridge Scholars Publishing 2016) sekä novellin ”Kokemäenjoen paholais-sammet” Juri Nummelinin toimittamassa teoksessa *Kirotun kirjan vartija* (Jalava 2016). Karjula on julkaissut tekstejä myös *Lumoojassa*, *Ursulassa* ja *Scriptumissa*, toimittanut artikkelikokoelman *Kirjoittamisen taide ja taito* (Atena 2014) ja ollut mukana kääntämässä Sharman Macdonaldin näytelmän Julian varjossa (*After Juliet*).

Parhaillaan Karjula työstää väitöskirjansa taiteellista osuutta kuvataiteilija Eero Merimaan kanssa. *Museion Tarot* oli esillä Turun B-galleriassa marraskuussa 2016. Teoksen seuraava muoto on tekstien ja kuvien muodostama korttipakka.

www.museiontarot.com

Pirkko Koski on toiminut Helsingin yliopiston teatteritieteen professorina eläkkeelle siirtymiseensä saakka vuoden 2007 loppuun. Sen jälkeen hän on keskittynyt tutkimustyöhön ja asiantuntijatehtäviin. Kosken ala käsittää teatterin esitysanalyysin ja historiografian sekä suomalaisen teatterin ja sen historian. Hän on kirjoittanut ja toimittanut koti- ja ulkomaisia artikkeleita ja teoksia sekä esityskatsauksia julkaisuun *European Stages*. Viimeisin monografia on *Näyttelijänä Suomessa* (2013), toimitettu teos *The Local Meets the Global in Performance* (yhdessä Melissa Sihran kanssa, 2010) ja artikkeli julkaisussa *Synteesi* (2016). Koski on suomentanut Christopher B. Balmen teoksen *The Cambridge Introduction to Theatre Studies*, joka ilmestyi vuonna 2015 nimellä *Johdatus teatteriin*.

Anu Koskinen on näyttelijä ja teatteritaiteen tohtori. Hän on työskennellyt teattereissa, televisiossa ja erilaisissa soveltavan ja yhteisötaiteen projekteissa. Tällä hetkellä hän tekee post doc -tutkimustaan Teatterikorkeakoulun Esittävän taiteen

tutkimuskeskuksessa Koneen säätiön rahoituksella. Tutkimus käsittelee ihmisen ja ekologisen kriisin, erityisesti ilmastonmuutoksen, suhdetta Michel Foucault'n itsekäytännön käsitteen ja ruumiillisen esittämisen kautta. Lisäksi Koskinen opiskelee taideyliopistopedagogiikkaa ja toimii tuntiopettajana Taideyliopiston Teatterikorkeakoulussa.

FL **Outi Lahtinen** on teatterin tutkija ja kriitikko. Hän on työskennellyt sekä Helsingin yliopiston teatteritieteessä että Tampereen yliopiston teatterin ja draaman tutkimuksessa ja osallistunut kansainvälisen maisteriohjelman MA International Performance Research toimintaan. Lahtinen valmistee Helsingin yliopistossa väitöskirjaa, joka paneutuu J. L. Austinin kielifilosofiasta lähtöisin olevan performatiivin ja performatiivisuuden käsitteiden soveltamiseen esityksen tutkimuksessa.

Marjut Maristo on kasvatustieteen maisteri ja viimeistelee parhaillaan opintojaan Teatterikorkeakoulun teatteriopettajan maisteriohjelmassa. Hän on myös tehnyt näyttelijäntöitä sekä opiskellut soveltavaa teatteria.

Mari Martin on valmistunut Taideyliopiston Teatterikorkeakoulusta teatteritaitteen tohtoriksi 2014, lisensiaatiksi 2007 ja maisteriksi 2000. Kuopion konservatoriosta hän valmistui 1994. Hän on työskennellyt teatterin, esityksen ja tanssin aloilla ohjaajana, koreografina, näyttelijänä, opettajana ja tutkijana. Väitöstutkimuksessaan *Minän esitys* (2013) hän tarkasteli esityksen ja esiintyvän minän suhdetta. Sen pohjalta hän tutkii tällä hetkellä taiteilijan ja taiteellisen tutkijan työskentelyä kaupunkiympäristöissä. Tämä tarkoittaa työtä julkisissa sisä- ja ulkotiloissa, ympäristön kohtaamista, havaintojen tekemistä kohtaamisista sekä kohtaamisissa piilevien muutoksen mahdollisuuksien esiin nostamista ja tarkastelua. Martin on työskennellyt ArtsEqual-hankkeessa ja hankkeeseen liittyen toteuttaa vuoden 2017 aikana yhteisötaiteellisen projektin Vuosaaressa, jatkona aiemmalle työlle samalla alueella.

Saara Moisio on tohtorikoulutettava Teatteritieteessä Filosofian, taiteiden ja yhteiskunnan tutkimuksen tohtoriohjelmassa, Helsingin yliopistossa. Filosofian maisterin tutkinnon lisäksi hän on koulutukseltaan tradenomi. Jatko-opintojen ohella Moisio on työskennellyt erilaisissa esittävän taiteen organisaatioissa, Helsingin kansainvälisestä balettikilpailusta Todellisuuden tutkimuskeskukseen, tuotannon, markkinoinnin ja viestinnän tehtävissä. Vuonna 2013 hän toteutti osana Tampereen yliopiston Tutkivan teatterityön keskuksen Tekijä-hanketta Esittävän taiteen ostajamarkkinakartoituksen. Töiden ohella hän on myös toiminut aktiivina Tanssin Liikekieli ry:ssä ja julkaisut useita arvioita ja artikkeleita tanssista ja tanssin tutkimuksesta Liikekieli.com -verkkolehdestä. Tällä hetkellä hän työskentelee päätoimisesti väitöskirjatutkimuksen parissa.

Risto Ojanen, FT, dramaturgi, Satakunnan Kansan kulttuuritoimittaja 1976-1997, Porin Teatterin johtaja 1997-1999, Tyrvään Sanomien päätoimittaja 2000-

2004, Satakunnan taidetoimikunnan pääsihteeri 2006 -2012. Kirjoittaa parhailaan Porin Teatterin historiaa.

Jussi Omaheimo, Helsinki

Pentti Paavolainen, FT, teatteritieteen dosentti, Helsingin yliopisto. Teatterin- ja taiteentutkimuksen professorina Paavolainen on toiminut Teatterikorkeakoulussa vuosina 1994-2007 käynnistämällä tohtorikoulutuksen läheisessä yhteydessä Sibelius-Akatemian kanssa. Hän on julkaissut kirjan Jouko Turkan ohjauksista (1987). Väitöskirja *Teatteri ja suuri muutto* (HY, 1992) käsitteli teatteriohjelmistojen sosiologiaa. Hän laatii tieteellistä elämäkertaa Kaarlo Bergbomista (TeaK/Uniarts) ja osallistuu Aleksis Kiven kriittisten editioiden toimituskuntaan (SKS). Pj TeaTS ry 2015–2018.

Teemu Paavolainen toimii tutkijatohtorina Tampereen yliopiston Tutkivan teatterityön keskuksessa (T7). Hänen väitöskirjaansa pohjautuva monografia *Theatre/Ecology/Cognition: Theorizing Performer-Object Interaction in Grotowski, Kantor, and Meyerhold* julkaistiin vuonna 2012 (Palgrave Macmillan). Paraikaa Paavolainen viimeistelee toista monografiakäsikirjoitusta työnimellä *Texture: Theatricality and Performativity from a Dramaturgical Perspective*. Kyseisen tutkimuksen rahoittajina (tässä julkaistu artikkeli mukaan lukien) ovat toimineet Suomen Akatemia ja Suomen Kulttuurirahasto, mistä molemmille lämmin kiitos.

Teemu Paavolainen is a postdoctoral research fellow at the Centre for Practice as Research in Theatre, University of Tampere. His *Theatre/Ecology/Cognition: Theorizing Performer-Object Interaction in Grotowski, Kantor, and Meyerhold* was published by Palgrave Macmillan in 2012. He is currently finalising another book manuscript, titled *Texture: Theatricality and Performativity from a Dramaturgical Perspective*. The research for this work (including the present article) has been generously funded by the Academy of Finland and the Finnish Cultural Foundation.

FT **Mikko-Olavi Seppälä** väitteli vuonna 2007 työväenteattereiden historiasta ja sai 2010 teatteritieteen dosentin arvon Helsingin yliopistossa. Hän on opettanut teatteritiedettä vuodesta 2001 ja julkaissut kymmenen teosta, muun muassa ”Suomalaisen työväenteatterin varhaisvaiheet” (SKS 2010) sekä yleisesityksen ”Suomen teatteri ja draama” (Like 2010, yhdessä Katri Tanskasen kanssa). Hän työskenteli vuosina 2015 ja 2016 Helsingin yliopistossa yliopistotutkijana akatemiahankkeessa ”Pirstaloituneet visiot”.

Marja Silde on teatterintekijä, kriitikko ja tutkija. Hän on Teatteri Venuksen perustajajäsen ja toiminut teatterin vapaalla kentällä esiintyjänä ja ohjaajana. Silde on kirjoittanut lukuisia lehtijuttuja ja kritiikkejä alan lehtiin etupäässä nykyteatterista. Hän viimeistelee väitöskirjaansa Helsingin yliopiston teatteritieteen opiaineeseen aiheenaan ruumiin esteettinen muokkaaminen, kekseliäs elämä ja kulttuurinen murros 1980-luvun Helsingissä.

Kenneth Siren (s. 1989) on muunsukupuolinen teatteri-ilmaisun ohjaaja Helsingistä. Hän opiskelee julkaisun hetkellä Teatterikorkeakoulun teatteriopettajan MA-ohjelmassa.

Petri Tervo, Helsinki, on kiinnostunut sosiaalisen mimesiksen rajatapauksista, joissa erilaisten kaltaistuminen kyseenalaistuu ja identiteetin ei-yhteensattuvuus itsensä kanssa tulee esille.

Anna Thuring, FT, on esittävän taiteen historian ja teorian opettaja ja tutkija, jonka kiinnostuksen kohteina ovat aasialainen esittävä taide, fyysinen teatteri sekä kulttuurien välinen vuorovaikutus erityisesti postkolonialistisesta ja sukupuolen näkökulmista käsin.

Tapio Toivanen on draamakasvatuksen dosentti, TeT ja KM. Hän toimii Helsingin yliopistossa Kasvatustieteellisessä tiedekunnassa draamakasvatuksen yliopistonlehtorina. Toivanen on kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettu draama- ja teatterikasvatuksen asiantuntija. Hän on johtanut Haasteena tyhjä tila -tutkimushanketta vuodesta 2010. Hankkeen avulla on pyritty jäsentämään draama- ja teatteriopetuksen käsitteistöä, hahmottamaan opetustoiminnan didaktista taustaa sekä kehittämään teatterilähtöisten menetelmien hyödyntämistä opettajakoulutuksellisinä menetelminä. Toivanen on kirjoittanut runsaasti draama- ja teatteriopetukseen liittyviä tieteellisiä ja yleistajuisia artikkeleita sekä kokonaisteoksia.